

10. 2. 2022

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aktuální rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ČR regulující dopady pandemie COVID-19 v oblasti podnikání a občanského života aneb zrušení „povinného“ očkování

Zrušení povinnosti „očkování“ jako podmínka vstupu do provozoven

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 2. února 2022 ve věci sp. zn. 8 Ao 2/2022 [1], zrušil soud s odloženou účinností částí aktuálně platného mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 29. 12. 2021, čj. MZDR 14601/2021-34/MIN/KAN [6], kterým jsou stanoveny podmínky provozu maloobchodu, poskytování některých služeb a konání vymezených akcí.

Předem nutno podotknout, že opatření Ministerstva zdravotnictví jsou co do právní formy opatřeními obecné povahy, které jsou definovány v § 171 až 174 správního řádu. Opatření obecné povahy je něco mezi individuálním rozhodnutím a obecným právním předpisem. V případě mimořádných opatření jsou vydávána podle pandemického zákona (zákon č. [94/2021](#) Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů). Uvedeným rozsudkem bylo výrokem č. I. rozhodnuto tak, že „*Opatření obecné povahy odpůrce ze dne 29. 12. 2021, čj. MZDR 14601/2021-34/MIN/KAN, s e v části čl. I bodu 3 písm. b) ve slovech „nebo, s výjimkou dítěte do dovršení 12 let věku, nesplňuje podmínky stanovené v bodu I/15; provozovatelům uvedených provozoven se nařizuje u osoby, která musí splňovat podmínky podle bodu I/15, splnění těchto podmínek kontrolovat prostřednictvím mobilní aplikace Ministerstva zdravotnictví „čTečka“ při vstupu do prostor nebo v případě, že kontrolu při vstupu neumožňují provozní podmínky provozovatele, nejpozději před poskytnutím služby; osobě se nařizuje provozovateli splnění podmínek podle bodu I/15 prokázat; v případě, že osoba splnění podmínek podle bodu I/15 při vstupu neprokáže, zakazuje se provozovateli takovou osobu vpustit do prostor provozovny; pokud ke kontrole dochází před poskytnutím služby, provozovateli se zakazuje poskytnout takové osobě službu; tyto podmínky se nevztahují na provozovny stravovacích služeb, které neslouží pro veřejnost, a na prodej jídla s sebou s tím, že osobě se zakazuje takto zakoupené jídlo konzumovat ve vnitřních i vnějších prostorech provozovny“, a bodu 6 písm. b) odrážky i) ve slově „nebo“ a odrážky ii) a písm. d) ruší uplynutím sedmého dne od právní moci tohoto rozsudku.*“ Ve zbylých částech byl návrh zamítnut či odmítnut.

Dopady tohoto posledního rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou zásadní a není vyloučeno podle názoru autora, že buď:

- **budou vládou mimořádná opatření podstatně omezena z důvodu ustupující pandemie Covid** (resp. mírnějších dopadů varianty Omikron) a vláda se již nechala slyšet, že stav pandemické pohotovosti, jež upravuje pandemický zákona (zákon č. [94/2021](#) Sb., o

mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 a o změně některých souvisejících zákonů), v § 1 odst. 3, dle kterého dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. od 27.2.2021) je vyhlášen stav pandemické pohotovosti, zruší. Autor připomíná, že stav pandemické pohotovosti lze ukončit či znovu obnovit usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády nebo jedné pětiny všech poslanců. Usnesení o ukončení stavu pandemické pohotovosti a jeho obnovení se vyhláší ve Sbírce zákonů. Obdobný postup (zmírnění či zrušení Covid opatření) volí v současné době i jiné země jako Dánsko, Norsko, Francie, Izrael. apod. [5], [6]

- **vláda stanoví, že by bylo možné bezinfekčnost prokazovat plnohodnotně PCR testem.**

Lze uvést, že soud zrušil ta ustanovení mimořádného opatření, která zákazníkům zakazují vstoupit do provozoven stravovacích služeb, hudebních, tanečních, herních a podobných společenských klubů a diskoték, heren a kasin a využít krátkodobých a rekreačních ubytovacích služeb, pokud nesplní podmínky, které odpůrce označuje jako tzv. bezinfekčnost [čl. I bodu 3 písm. b), čl. I bod 6 písm. b)]. Těmito podmínkami jsou buď ukončené očkování nebo proděláná onemocnění covid-19 v posledních 180 dnech. Pouze výjimečně je možné prokázat se i PCR testem. Pokud by bylo možné prokazovat se PCR testem v plném rozsahu, bylo by to podle názoru autora s výkladem daným Nejvyšším správním soudem. Soud totiž uvedl, že do práv neočkovaných proti covid-19 by bylo méně zasaženo v případě, kdyby se v hospodě, kavárně nebo hotelu museli prokazovat PCR testem. Tedy, kdyby se vláda vrátila k systému označovanému jako OTN - očkování, test, nemoc. „Pakliže by byl negativní výsledek PCR testu přijímán jako průkaz takzvané bezinfekčnosti pro neočkované osoby bez prodělaného onemocnění, bylo by těmto osobám umožněno provádět činnosti a využívat služby regulované mimořádným opatřením. Tento nástroj by proto do práv neočkovaných osob zjevně zasahoval méně intenzivně než jejich úplné vyloučení“ [1] .

Povinné či nepovinné očkování

Nejvyšší správní soud tedy zrušil v aktuálně platném mimořádném opatření Ministerstva zdravotnictví povinnost prokazovat očkování nebo prodělanou nemoc před vstupem do restaurací, klubů či heren a při ubytování v hotelech. Soud konstatoval, že odlišné zacházení s neočkovanými lze uplatňovat jen v nezbytném rozsahu, který odpovídá odborným poznatkům o účincích očkování. Konstatoval, že „cílem opatření však nemůže být nepřímě donutit občany k očkování. Tím by se totiž z dobrovolného očkování stalo prostřednictvím mimořádného opatření očkování povinné, neboť osobám neočkovaným by nezbyvalo nic jiného než se nechat naočkovat, pokud by chtěly běžně žít“.

[1]

Jinak řečeno, podle názoru autora soud de facto rozdělil povinné očkování podle způsobu uložené povinnosti na:

- **Přímé povinné očkování** - přímo stanovená povinnost k očkování je stanovena v § 45 odst. 2 zákoně č. [258/2000](#) Sb., o ochraně veřejného zdraví, dle kterého poskytovatelé zdravotních služeb jsou povinni zajistit a provést pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování, očkování při úrazech, poraněních, nehojících se ranách a před některými léčebnými výkony, popřípadě pasivní imunizaci fyzických osob, které mají v péči, [například podáním dalších imunobiologických přípravků v rozsahu upraveném prováděcím právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána. Jde o vyhlášku č. [537/2006](#) Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů, která byla ve vztahu ke COVID vícekrát měněna. De lege lata povinnost se povinně očkovat na COVID-19 není stanovena.
- **Nepřímé povinné očkování** - tato povinnost je stanovena v mimořádném opatření zrušené soudem s odkladným účinkem, když soud zrušil ta ustanovení, která zákazníkům zakazují vstoupit do provozoven stravovacích služeb, hudebních, tanečních, herních a podobných

společenských klubů a diskoték, heren a kasin a využít krátkodobých a rekreačních ubytovacích služeb, pokud nesplní podmínky, které odpůrce označuje jako tzv. bezinfekčnost [čl. I bodu 3 písm. b), čl. I bod 6 písm. b)]. Těmito podmínkami jsou buď ukončené očkování nebo prodělání onemocnění covid-19 v posledních 180 dnech. Jinak řečeno, fakticky, kdo nebyl očkovaný, měl omezený přístup k plnohodnotnému životu bez ohledu na to, zda příznaky nemoci Covid-19 vykazoval či nikoliv. Nejvyšší správní soud přitom v minulosti uvedl, že Ministerstvo zdravotnictví nemá oporu pro omezování tohoto typu provozoven v tzv. pandemickém zákoně, nejde-li o technická opatření, jako je například používání desinfekce či rozmístění míst k sezení. Jejich činnost by ministerstvo mohlo omezit jen podle zákona o ochraně veřejného zdraví, nicméně to jen vůči osobám podezřelým z nákazy [1], [2], [3]. Podle názoru autora tedy vyjádřil názor, že i nepřímá povinnost k očkování je bez objektivních důvodů nepřijatelná [1].

Dopady rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu

Do sedmi dnů má ministerstvo zdravotnictví prostor na rozhodnutí soudu reagovat. Po případném zrušení opatření budou moci využívat stravovací a ubytovací zařízení všichni lidé, kteří aktuálně nevykazují příznaky onemocnění, včetně neočkovaných proti covidu-19. Tento přístup Nejvyššího správního soudu a korekce přehnané aktivity výkonné moci reprezentované vládou a Ministerstvem zdravotnictví uvítají zejména Covid postižené sektory podnikání, jako gastronomie, cestovní ruch, restaurace, ski areály, a další sektory.

Nejde přitom o ojedinělý rozsudek Nejvyššího správního soudu týkající se vydání mimořádných opatření výkonnou mocí. Ta opojena představou (mnohdy přehnanou), jaké by Covid-19 mohl napáchat škody na zdraví obyvatel ČR, vydávala opatření nad zákonný rámec. Soudní moc reprezentovaná Nejvyšším správním soudem byla nucena tuto rozpínavost a nezákonné regulace korigovat, a to ve více rozhodnutích. V nedávné době např. byly vydány rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Ao 29/2021, který se týkal společenství vlastníků jednotek [2], a sp. zn. 8 Ao 30/2021, který se týkal provozovatelů kin [3]. Nejvyšší správní soud na návrh společenství vlastníků jednotek nejmenovaného brněnského bytového domu vyslovil, že část mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 26. 8. 2021, čj. MZDR 14601/2021-23/MIN/KAN, byla v rozporu se zákonem. Konkrétně se jedná o část čl. I bodu 15 písm. b) tohoto mimořádného opatření (účinného během podzimu loňského roku), která mimo jiné nařizovala provozovatelům (pořadatelům) zasedání či voleb orgánů právnických osob kontrolovat u účastníků takového zasedání splnění podmínek tzv. bezinfekčnosti. Pokud účastník splnění těchto podmínek neprokázal, provozovatel byl současně povinen mu na zasedání neumožnit vstup. *„V dané části napadené mimořádné opatření nemohlo obstát, neboť ministerstvo v odůvodnění opatření ani v průběhu řízení soudem nevysvětlilo, na základě jakého kritéria uvedenou povinnost některým provozovatelům (organizátorům či pořadatelům) stanovilo, zatímco jiným v obdobném postavení nikoliv“* [2]. Nejvyšší správní soud naopak nevyhověl argumentům navrhovatele, podle něhož stanovení povinnosti provozovatelům kontrolovat tzv. bezinfekčnost představuje nepřijatelné přenesení výkonu státní správy na soukromé osoby. Zde soud především upozornil na to, že kontrolu splnění podmínek tzv. bezinfekčnosti nelze za výkon státní správy považovat (jde pouze o kontrolu, zda se určitá osoba může zasedání zúčastnit), navíc právní řád běžně předpokládá, že soukromé osoby v různých situacích ověřují (kontrolují), zda jiné osoby splňují podmínky (povinnosti) předpokládané veřejnoprávními předpisy (např. při prodeji alkoholu či pyrotechnických výrobků případně při kontrole ze strany bankovních a úvěrových institucí). Stejně tak Nejvyšší správní soud neshledal, že by samotná kontrola splnění podmínek tzv. bezinfekčnosti ze strany provozovatelů podle posuzovaného mimořádného opatření představovala nepřijatelné zjišťování citlivých informací o zdravotním stavu účastníků zasedání, neboť jde pouze o jednorázové předložení příslušného údaje, přičemž na takovou situaci GDPR nedopadá [2], [3].

Závěr

V případě mimořádných opatření jde na jednu stranu o snahu státu chránit veřejné zdraví všech obyvatel v ČR (tedy jakási představa státu o „veřejném dobru (dobroserství) státu“ pro občany bez ohledu, zda o to stojí, či nikoliv), na straně druhé nelze neproporcionálně omezovat zejména ústavně zaručená práva jednotlivých fyzických osob. Oproti představě státu by bylo vhodné podle názoru autora klást důraz na individuální odpovědnost jednotlivých osob, které jsou podle názoru autora způsobilé chránit se sami, příp. se nechat naočkovat po konzultaci se svým lékařem, před pandemií Covid-19, pokud stát poskytne relevantní a pravdivé informace o pandemii.

V současné situaci některé státy opatření rozvolňují či ruší (Velká Británie, Dánsko, Norsko, apod.) a tedy přijímání novely pandemického zákona dne 2.2.2022 ve stavu legislativní nouze postrádalo smysl, byť autor rozumí tomu, že mimořádná opatření bez této novely šlo ukládat jen do 28.2.2022.

Autor věří v rozvolnění opatření vládou, návrat do „normálního“ života a pojmání pandemie COVID-19 (varianty omikron) jako běžné nemoci.

Doc. JUDr. Radek Jurčík, Ph.D., MBA, LL.M.

Provozně ekonomická fakulta Mendelovy univerzity v Brně

Vysoká škola NEWTON

Advokát v advokátní kanceláři Radka Jurčíka

Tel. +420 603 925 511

Email: info@radekjurcik.cz

---

[1] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. února 2022, č.j. 8 Ao 2/2022-53, NSS, www.nssoud.cz

[2] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2022, č.j. 8 Ao 29/2021-98 , NSS, www.nssoud.cz

[3] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2022, č.j. 8 Ao 30/2021-89, NSS, www.nssoud.cz

[4] Mrázová, A. Dánsko zrušilo všechna opatření. Z ulic se ozývá jásat i obavy (dostupné >>> [zde](#), náhled 3.2.2022)

[5] Autoři ČTK, iDNES Dánsko jako první v EU ruší prakticky všechna omezení, následují další země (Zdroj >>> [zde](#), náhled 3.2.2022)

[6] Ministerstvo zdravotnictví ČR. Mimořádné a ochranné opatření (dostupné >>> [zde](#), náhled 3.2.2022)

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)